

Sygn. akt III A Ua 15/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 11 kwietnia 2018 r.

**Sąd Apelacyjny we Wrocławiu III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych
w składzie:**

Przewodniczący: SSA Ireneusz Lejczak

Sędziowie: SSA Barbara Staśkiewicz

SSA Grażyna Szyburska-Walczak (spr.)

Protokolant: Robert Purchalak

po rozpoznaniu w dniu 11 kwietnia 2018 r. we Wrocławiu

na rozprawie

sprawy z wniosku J. W.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w W.

o emeryturę pomostową

na skutek apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w W.

od wyroku Sądu Okręgowego w Jeleniej Górze Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 24 października 2017 r. sygn. akt VII U 299/17

oddala apelację.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 24 października 2017 r. Sąd Okręgowy zmienił decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w W. z dnia 28 marca 2017 r. w ten sposób, że przyznał wnioskodawcy J. W. prawo do emerytury pomostowej od dnia 1 lutego 2017 r.

Zaskarżoną decyzją Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w W. odmówił J. W. prawa do emerytury pomostowej wywodząc, że wnioskodawca nie udowodnił co najmniej 15-letniego okresu pracy w szczególnych warunkach, ale 14 lat 11 miesięcy i 9 dni takiej pracy. Do okresu pracy w szczególnych warunkach nie zaliczono zatrudnienia wnioskodawcy w Fabryce (...) S.A. w Z. okres od dnia 27 lutego 2001 r. do dnia 31 maja 2001 r., ponieważ na świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach z dnia 1 czerwca 2001 r. nie określono charakteru wykonywanej pracy ściśle według działu i pozycji rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, a nadto wykazane stanowisko „spawacz” nie jest zgodne ze stanowiskiem wymienionym w wykazie A dział XIV poz. 12, pkt 10 zarządzenia nr 17 Ministra Górnictwa i Energetyki z dnia 12 sierpnia 1983 r. (tj. „spawacz elektryczny”).

W odwołaniu od powyższej decyzji J. W. podnosił, że nie ma obecnie możliwości przedstawienia skorygowanego świadectwa pracy, bowiem zakład pracy, w którym wykonywał prace w spornym okresie, nie istnieje.

Sąd Okręgowy w Jeleniej Górze ustalił, że J. W., urodzony (...), rozwiązał stosunek pracy, udokumentował ponad 25 lat łącznego stażu składkowego i nieskładkowego oraz 14 lat 11 miesięcy i 9 dni okresu pracy w szczególnych warunkach (okresy: od dnia 11 sierpnia 1973 r. do dnia 24 października 1974 r., od dnia 5 września 1978 r. do dnia 14 października 1990 r., od dnia 18 listopada 1990 r. do dnia 21 stycznia 1992 r., od dnia 21 listopada 2010 r. do dnia 26 listopada 2010 r., od dnia 17 lutego 2011 r. do dnia 13 października 2011 r.).

W dniu 28 lutego 2017 r. J. W. złożył wniosek o emeryturę pomostową.

J. W. w okresie od dnia 3 listopada 1976 r. do dnia 20 kwietnia 1977 r. odbył kurs podstawowy spawania łukowego, w okresie od dnia 20 lutego 1984 r. do dnia 31 marca 1984 r. – kurs spawania elektrycznego rur i blach kotłowych, w okresie od dnia 10 grudnia 1984 r. do dnia 31 stycznia 1985 r. – kurs spawania w osłonie argonu.

W okresie od dnia 27 lutego 2001 r. do dnia 31 maja 2001 r. był zatrudniony w Fabryce (...) S.A. w Z., gdzie wykonywał pracę w charakterze spawacza elektrycznego. Wnioskodawca spawał łukiem elektrycznym oraz metodą (...) (z dodatkiem spoiwa) konstrukcje, rury, blachy, czerpaki, koła czerpakowe, suwnice oraz inne części zamienne do maszyn górniczych. Wnioskodawca nie wykonywał innych prac. Powyższe ustalenia dokonane zostały na podstawie akt osobowych wnioskodawcy, dokumentacji złożonej do akt organu rentowego, zapisów w książeczce spawacza, zeznań świadka E. M., który w latach 1978-2010, pracował w Fabryce (...) S.A. w Z. jako ślusarz-spawacz i był brygadzystą wnioskodawcy a także zeznań wnioskodawcy.

Przy tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Okręgowy w Jeleniej Górze uznał, że odwołanie wnioskodawcy zasługiwało na uwzględnienie. Sąd przywołał treść art. 4 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (t. jedn. Dz. U. z 2017 r., poz. 664 ze zm.), zgodnie z którym prawo do emerytury pomostowej przysługuje pracownikowi, który spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) urodził się po dniu 31 grudnia 1948 r.;
- 2) ma okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze wynoszący co najmniej 15 lat;
- 3) osiągnął wiek wynoszący co najmniej 55 lat dla kobiet i co najmniej 60 lat dla mężczyzn;
- 4) ma okres składkowy i nieskładkowy, ustalony na zasadach określonych w art. 5-9 i art. 11 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiet i co najmniej 25 lat dla mężczyzn;
- 5) przed dniem 1 stycznia 1999 r. wykonywał prace w szczególnych warunkach lub prace w szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy lub art. 32 i art. 33 ustawy o emeryturach i rentach z FUS;
- 6) po dniu 31 grudnia 2008 r. wykonywał pracę w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3;
- 7) nastąpiło z nim rozwiązanie stosunku pracy.

Spór dotyczył kwalifikacji okresu zatrudnienia w Fabryce (...) S.A. w Z. od dnia 27 lutego 2001 r. do dnia 31 maja 2001 r. bowiem pozostałe przesłanki do nabycia prawa do emerytury pomostowej pozostawały, w ocenie Sądu, bezsporne.

Sąd powołał się także na przepis § 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r. Nr 8, poz. 43 ze zm.), stanowiący, że pracownikami wykonującymi prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, są pracownicy wykonujący prace wymienione w § 4-15 oraz w wykazach stanowiących załączniki do rozporządzenia. Zaznaczył, że właściwi ministrowie ustalali w podległych i nadzorowanych zakładach pracy stanowiska pracy, na których są wykonywane prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazach A i B. Pracą w szczególnych warunkach jest praca spawacza elektrycznego, bowiem w wykazie A, dziale XIV („prace różne”) w poz. 12 wymienia się prace przy spawaniu i wycinaniu elektrycznym, gazowym, atomowowodorym.

W zarządzeniu nr 17 Ministra Górnictwa i Energetyki z dnia 12 sierpnia 1983 r. w sprawie stanowisk, na których wykonywane są prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w zakładach pracy resortu górnictwa i energetyki – w dziale XIV, poz. 12, pkt 10 wykazu A wymienia się prace przy spawaniu i wycinaniu elektrycznym, gazowym i atomowo - wodorowym, w tym na stanowisku spawacza elektrycznego.

Sąd zauważył, że wnioskodawca przedłożył świadectwo prac wykonywanych w warunkach szczególnych, w którym nie określono charakteru wykonywanej pracy ściśle według działu i pozycji rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r., a nadto wykazane stanowisko „spawacz” nie jest zgodne ze stanowiskiem wymienionym w wykazie A dział XIV poz. 12, pkt 10 zarządzenia nr 17 Ministra Górnictwa i Energetyki z dnia 12 sierpnia 1983 r. (tj. „spawacz elektryczny”). Niemniej jednak, zdaniem Sądu Okręgowego, postępowanie dowodowe wykazało, że wnioskodawca będąc zatrudnionym w okresie od dnia 27 lutego 2001 r. do dnia 31 maja 2001 r. w Fabryce (...) S.A. w Z., wykonywał pracę w charakterze spawacza elektrycznego.

Za wiarygodne uznał Sąd zeznania świadka i wnioskodawcy, także w zakresie wyjaśnienia, że spawanie łukowe jest spawaniem elektrycznym.

Sporny okres liczony łącznie z okresem pracy przyjętym za udokumentowany przez organ rentowy wynosi ponad 15 lat. Z tych przyczyn, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c., Sąd zmienił zaskarżoną decyzję poprzez przyznanie wnioskodawcy prawa do emerytury pomostowej od dnia 1 lutego 2017 r., tj. od pierwszego dnia miesiąca, w którym złożony został stosowny wniosek.

Apelacje od powyższego wyroku złożył Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w W. zaskarżając go w całości i wnosząc o jego zmianę przez oddalenie odwołania i zasądzenie na rzecz apelującego kosztów procesu.

Apelujący zarzucił naruszenie prawa materialnego – art. 4 pkt 2, 4 i p ustawy o emeryturach pomostowych przez nieuzasadnione przyjęcie, że wnioskodawca spełnia warunek posiadania 15 lat pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

W uzasadnieniu apelacji organ rentowy wywodził, że przepisy art. 4 pkt 4 i 5 ustawy o emeryturach pomostowych wyraźnie określają przedział graniczny okresów, które podlegają zaliczeniu do uprawnień do takiej emerytury. Okresy te – zdaniem apelującego – mają przypadać dla osób urodzonych po 31 grudnia 1948 r. w przedziale czasowym przypadającym przed 1 stycznia 1999 r. oraz po 31 grudnia 2008 r. Sporny okres natomiast przypada w okresie obojętnym ustawowo dla nabycia uprawnień dla emerytur pomostowych.

J. W. wnosił o oddalenie apelacji.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja organu rentowego nie jest zasadna.

Istota sprawy sprowadza się do wykładni art. 4 pkt 2 i 5 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (t. jedn. Dz. U. z 2017 r., poz. 664 ze zm.). Przepisy te, wśród warunków nabycia prawa do emerytury pomostowej wymieniają: okres pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wynoszący co najmniej 15 lat (art. 4 pkt 2) oraz wykonywanie przed dniem 1 stycznia 1999 r. pracy w szczególnych warunkach lub pracy w szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy lub art. 32 i art. 33 ustawy o emeryturach i rentach z FUS (art. 4 pkt 5).

Prace w szczególnych warunkach w rozumieniu art. 3 ust. 1, to prace związane z czynnikami ryzyka, które z wiekiem mogą z dużym prawdopodobieństwem spowodować trwałe uszkodzenie zdrowia, wykonywane w szczególnych warunkach środowiska pracy, determinowanych siłami natury lub procesami technologicznymi, które mimo zastosowania środków profilaktyki technicznej, organizacyjnej i medycznej stawiają przed pracownikami wymagania przekraczające poziom ich możliwości, ograniczony w wyniku procesu starzenia się jeszcze przed osiągnięciem wieku

emerytalnego, w stopniu utrudniającym ich pracę na dotychczasowym stanowisku; wykaz prac w szczególnych warunkach określa załącznik nr 1 do ustawy.

Natomiast w art. 3 ust. 3 mowa o pracach o szczególnym charakterze - wymagających szczególnej odpowiedzialności oraz szczególnej sprawności psychofizycznej, których możliwość należytego wykonywania w sposób niezagrażający bezpieczeństwu publicznemu, w tym zdrowiu lub życiu innych osób, zmniejsza się przed osiągnięciem wieku emerytalnego na skutek pogorszenia sprawności psychofizycznej, związanego z procesem starzenia się; wykaz prac o szczególnym charakterze określa załącznik nr 2 do ustawy.

Mowa tu więc o pracach wymienionych w załącznikach nr 1 i 2 do ustawy o emeryturach pomostowych.

Jednakże art. 4 pkt 5 mówi także o pracach w szczególnych warunkach w rozumieniu art. 32 i art. 33 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS.

Organ rentowy stoi na stanowisku, że te właśnie prace – wymienione w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r. Nr 8, poz. 43 ze zm.) muszą być wykonywane przed 1 stycznia 1999 r., to jest przed wejściem w życie ustawy emerytalnej.

J. W. - oprócz okresów uznanych przez organ rentowy za prace w szczególnych warunkach w rozumieniu art. 4 pkt 5 ustawy o emeryturach pomostowych - legitymuje się okresem pracy w szczególnych warunkach w rozumieniu art. 32 ustawy emerytalnej, jednakże nie przypadającym przed 1 stycznia 1999 r. Jest to okres zatrudnienia od dnia 27 lutego 2001 r. do dnia 31 maja 2001 r. w Fabryce (...) S.A. w Z..

Prawidłowo ustalił Sąd Okręgowy, że był to okres, w którym praca w szczególnych warunkach na stanowisku spawacza elektrycznego była wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy (§ 2 ust. 1 rozporządzenia). Sąd Apelacyjny w pełni podziela ocenę zgromadzonego materiału dowodowego uznając, że na podstawie zachowanej dokumentacji pracowniczej, w tym umowy o pracę, angaży, świadectwa pracy oraz świadectwa wykonywania pracy w szczególnych warunkach można było ustalić w sposób pewny, że wnioskodawca stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace przy spawaniu elektrycznym wymienione w wykazie A, dziale XIV („prace różne”), poz. 12 załącznika do cytowanego rozporządzenia.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, przepis art. 4 pkt 2 w zw. z art. 4 pkt 5 ustawy o emeryturach pomostowych nie wynika dla ubezpieczonych obowiązek wykonywania pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze w rozumieniu art. 32 i art. 33 ustawy emerytalnej wyłącznie przed 1 stycznia 1999 r.

Sąd podziela stanowisko i argumentację prezentowane w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 15 stycznia 2013 r., sygn. Akt I UK 448/12. Sąd Najwyższy stwierdził, że z wykładni art. 4 ustawy z 2008 r. o emeryturach pomostowych wynika obowiązek zaliczania do okresów pracy w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze także zatrudnienia w takich warunkach w okresie od dnia 1 stycznia 1999 r. do dnia 31 grudnia 2008 r. Artykuł ten zawiera dodatkowe warunki, aby praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze była wykonywana przed dniem 1 stycznia 1999 r. oraz po dniu 31 grudnia 2008 r., jednak nie określa ram czasowych odnośnie do stażu 15 lat pracy w tych warunkach. Ten okres 15 lat może więc dotyczyć całego okresu ubezpieczenia, jednak co najmniej jeden miesiąc musi przypadać przed dniem 1 stycznia 1999 r. oraz jeden miesiąc po dniu 31 grudnia 2008 r.

W szczególności przekonywująca jest argumentacja, że gdyby ustawodawca zamierzał ograniczyć okresy zatrudnienia, które można wliczać do 15-letniego stażu wymaganego dla uzyskania emerytury pomostowej, to w art. 4 pkt 2 ustawy pomostowej wskazałby, że okres 15 lat dotyczy tylko przedziałów czasowych określonych w art. 4 pkt 5 i 6 tej ustawy. Takie zastrzeżenie nie zostało jednak przez ustawodawcę poczynione. Treść art. 3 ustawy pomostowej, który definiując prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, jednocześnie wyraźnie wskazuje, że za pracowników wykonujących prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze uważa się również osoby wykonujące przed dniem wejścia w życie ustawy - a więc przed 1 stycznia 2009 r. - prace w szczególnych warunkach lub w

szczególным charakterze. Również w tym przepisie nie ma żadnych wskazówek, które choćby pośrednio prowadziłyby do przekonania, że zamiarem ustawodawcy było wykluczenie lat 1999-2008 z wymaganego 15-letniego stażu pracy, uwzględnianego przy ustalaniu warunków nabycia prawa do emerytury pomostowej.

Ponieważ po zaliczeniu spornego okresu wnioskodawca legitymuje się wymaganym ustawą okresem pracy w szczególnych warunkach, wyrok Sądu I instancji odpowiada prawu.

Z tych przyczyn, na podstawie art. 385 kpc, Sąd Apelacyjny oddalił apelację organu rentowego.

SSA Grażyna Szyburska-Walczak SSA Ireneusz Lejczak SSA Barbara Staśkiewicz